

Odesláno datovou zprávou

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Odbor územního plánování
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Praha, 1. června 2026

Věc: Připomínky k Návrhu Změny č. 2 ÚRP a související dokumentace

Vážení,

Vážené dámy, vážení pánové,

v návaznosti na veřejnou vyhlášku Ministerstva pro místní rozvoj a zveřejněný, č. j. MMR-25750/2026-81, zveřejněnou dne 14. 4. 2026, k veřejnému projednání a uplatnění připomínek k návrhu Změny č. 2 Územního rozvojového plánu si dovoluujeme v zákonné lhůtě uplatnit připomínky k části návrhu týkající se vymezení akceleračních oblastí pro větrnou energetiku.

Předložené připomínky reagují zejména na nastavení plošných výškových limitů, rozsah navržených technických a provozních omezení, proporcionalitu ukládaných podmínek a jejich dopady na reálnou využitelnost akceleračních oblastí pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Současně upozorňujeme na nedostatečné zohlednění aktuálně připravovaných projektů větrných elektráren a potřebu lepší provázanosti návrhu s cíli evropské i národní energetické a klimatické politiky.

Jsme přesvědčeni, že akcelerační oblasti by měly představovat reálně využitelný nástroj pro urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie v souladu s cíli směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepracované znění), nikoli vytvářet nové regulatorní a technické bariéry pro moderní technologie větrné energetiky.

Žádáme proto o řádné vypořádání přiložených připomínek a jejich zohlednění pro další projednávání návrhu Změny č. 2 Územního rozvojového plánu. Pokud nebudou zohledněny, zejména pak pokud by přetrvávala hrozba blokování standardního povolování v akceleračních oblastech při odchýlení se od podmínek akceleračních oblastí pro povolení či provoz. Žádáme o pozastavení procesu projednávání Změny č. 2 Územního rozvojového plánu a Akcelerační oblasti tak jakou jsou navrženy nevyhlašovat a návrh přepracovat.

V úctě

Štěpán Chalupa
předseda Komory obnovitelných zdrojů energie
místopředseda, Česká společnost pro větrnou energii
Kontakt: stepan.chalupa@komoraoze.cz, 603 420 387

Hana Zahradníková
vedoucí legislativní sekce, Komora obnovitelných zdrojů energie
kontakt: hana.zahradnikova@komoraoze.cz

Příloha: Připomínky k projednávanému návrhu Změny č. 2 ÚRP, k Vyhodnocení vlivů návrhu Změny č. 2 ÚRP na udržitelný rozvoj území a také k návrhům jednotlivých územních opatření

1. Obecná připomínka k předložené dokumentaci Změny č. 2 ÚRP

Připomínka:

Požadujeme přepracování návrhu Změny č. 2 Územního rozvojového plánu (Z2 ÚRP), jejich územních opatření a vyhodnocení vlivů na životní prostředí (SEA) v části týkající se zejména akceleračních oblastí pro větrnou energetiku, a to zejména z důvodu nedostatečné přezkoumatelnosti navržených podmínek, nedostatečného odůvodnění jejich proporcionality, absence dostatečného variantního posouzení a nedostatečného zohlednění principu právní jistoty a legitimního očekávání u připravovaných projektů obnovitelných zdrojů energie.

Požadujeme zejména přehodnocení plošných výškových limitů a dalších technických, provozních a biologických podmínek identifikovaných v připomínkách č. 2–5, případně při zachování stávajícího nastavení jejich rekvazifikaci na doporučující nebo orientační parametry, nikoli jako absolutně závazných limitů.

Navrhujeme podmínky a zmírňující opatření pro povolení a provoz záměrů nastavit jako doporučující parametry, které platí, pokud nejsou individuálním posouzením v rámci povolovacího řízení změněny.

V tomto směru je zároveň potřebné doplnění transparentního a přezkoumatelného odůvodnění navržených výškových limitů a dalších technických a provozních podmínek, variantního vyhodnocení alternativních řešení a mírnějších regulatorních variant, doplnění vyhodnocení reálné energetické využitelnosti jednotlivých AOV při aplikaci všech navržených omezení, přehodnocení plošných restriktivních opatření a jejich nahrazení individuálně odůvodněnými a rizikově orientovanými podmínkami, doplnění vyhodnocení dopadů návrhu na aktuálně připravované projekty větrných elektráren, zejména projekty v procesu EIA nebo v pokročilé fázi projektové přípravy.

Pokud předkladatel trvá na závazné povaze navržených limitů a podmínek a současně zastává výklad, podle něhož jejich nesplnění vylučuje možnost individuálního posouzení a automaticky znemožňuje povolení záměru, požadujeme akcelerační oblasti pro větrnou energetiku v této podobě nevyhlašovat do doby odpovídající právní úpravy nebo závazného výkladu, která umožní individuální posouzení a odůvodněné překročení stanovených limitů v konkrétních případech.

Odůvodnění:

Návrh Z2 ÚRP v části týkající se akceleračních oblastí pro větrnou energetiku obsahuje rozsáhlý soubor plošně obecně stanovených technických, provozních a environmentálních omezení, aniž by z dokumentace bylo dostatečně zřejmé, na základě jakých konkrétních odborných podkladů, metodiky, variantního vyhodnocení a testu proporcionality byla tato omezení stanovena.

Z celé předložené dokumentace včetně SEA není přezkoumatelné to, proč byly pro jednotlivé AOV stanoveny právě konkrétní výškové limity, jakým způsobem byly do deklarovaných výkonů AOV promítnuty všechny navržené restriktce, zda deklarované instalované výkony odpovídají reálně využitelnému potenciálu území ani proč byla v řadě případů zvolena plošná restriktivní opatření namísto individuálně posuzovaných nebo méně omezujících variant. SEA současně neobsahuje dostatečné variantní vyhodnocení alternativních

technických řešení a mírnějších regulatorních variant, zejména ve vztahu k výškovým limitům, technickým požadavkům, provozním omezením a biologickým opatřením. Vše bez reálného individuálního posouzení a odůvodnění by v praxi přineslo prodražení projektů, což je neodůvodnitelné i s ohledem na principy udržitelnosti a šetrnému přístupu k využívání materiálů, resp. primárních surovin a energií. Z dokumentace není zřejmé, zda byly posuzovány varianty umožňující dosažení srovnatelné úrovně ochrany území při nižších dopadech na realizovatelnost projektů obnovitelných zdrojů energie.

Současně není dostatečně prokázána proporcionalita navržených omezení, tedy zda jsou stanovené podmínky nezbytné a přiměřené sledovanému cíli ochrany území a zda nebylo možné využít méně omezující opatření při zachování srovnatelné úrovně ochrany veřejných zájmů a životního prostředí.

Za zásadní považujeme skutečnost, že návrh Z2 ÚRP neodpovídá základnímu účelu a principům Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepřelované znění) (RED III), zejména principu akceleračních oblastí jako území určených pro zjednodušený, předvídatelný a urychlený rozvoj obnovitelných zdrojů energie. RED III vychází z toho, že členské státy mají vymezovat oblasti zvláště vhodné pro rozvoj OZE právě za účelem odstranění regulatorních a administrativních bariér a vytvoření podmínek pro efektivní a rychlejší povolování projektů. Podstatou akceleračních oblastí podle RED III není zavádění nových limitů nebo dodatečných plošných restrikcí, ale naopak vytvoření stabilního a předvídatelného rámce, který umožní realizaci projektů OZE při současném zachování odpovídající ochrany veřejných zájmů.

RED III současně výslovně stanoví, že výroba energie z OZE, její připojení do sítě, související infrastruktura i repowering zařízení představují převažující veřejný zájem a slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti. RED III rovněž zdůrazňuje potřebu proporcionality podmínek a požadavek, aby povolovací procesy nezakládaly nepřiměřené překážky pro rozvoj OZE.

Předložený návrh Z2 ÚRP však v řadě případů vytváří opačný efekt. Akcelerační oblasti jsou zatíženy rozsáhlým souborem limitů a restrikcí, které mohou fakticky znemožnit využití moderních technologií větrné energetiky, významně snížit energetickou využitelnost území nebo zablokovat realizaci projektů i v lokalitách, které mají být podle principů RED III prioritně určeny pro urychlený rozvoj OZE. Navržené výškové limity nereflektují aktuální technologický vývoj větrné energetiky ani princip technologické neutrality, na kterém je evropská energetická legislativa dlouhodobě založena. Současné komerčně využívané technologie pevninských větrných elektráren jsou založeny na vyšších stožárech, větších rotorech a nižších otáčkách, které umožňují efektivnější využití větrného potenciálu (více vyrobené elektřiny) při nižším počtu zařízení a současně snižují některé kumulativní dopady na území. Plošné výškové limity proto nepředstavují pouze technické omezení jednotlivých projektů, ale fakticky omezují využití současného technologického standardu větrné energetiky a mohou brzdit další technologický rozvoj a modernizaci sektoru.

Takový přístup je v rozporu se smyslem RED III, která je založena na potřebě urychlení rozvoje moderních obnovitelných zdrojů energie, odstraňování regulatorních bariér a podpoře efektivnějších technologií včetně repoweringu stávajících lokalit. Směrnice přitom výslovně zdůrazňuje význam modernizace a navyšování výkonu existujících zařízení jako jednoho z klíčových nástrojů rychlého rozvoje OZE, resp. zvyšování množství vyrobené energie/elektřiny při omezení nových územních zásahů. Navržené limity však

mohou vést k opačnému efektu, kdy budou technologicky nejvhodnější a nejefektivnější řešení z realizace v akceleračních oblastech fakticky vyloučena.

Za zvláště problematické považujeme výše uvedené v kontextu komunikace s Ministerstvem pro místní rozvoj ohledně možnosti "prolomitelnosti" limitů prostřednictvím individuálního posouzení projektu. Z té vyplývá, že podmínky a limity stanovené v územních opatřeních pro akcelerační oblasti představují podle výkladu předkladatele závazný rámec, který nelze v navazujících povolovacích řízeních individuálně překročit ani vyvažovat jinými veřejnými zájmy. A to při zrychleném postupu v AO podle ZOZE i v rámci standardního postupu podle stavebního zákona, což je dle našeho mínění přímo v rozporu s legislativou EU (Směrnici RED). Ministerstvo výslovně uvedlo, že v případě nesplnění podmínek stanovených územním opatřením nelze záměr povolit, že stavební úřad je nesouhlasným závazným stanoviskem vázán, že individuální posouzení se může pohybovat pouze v mezích již stanovených podmínek a že argumentace veřejným zájmem na realizaci záměru sama o sobě nemůže nahradit nesplnění stanovených limitů.

Za této situace mají navržené podmínky a limity fakticky povahu absolutních regulatorních překážek pro realizaci projektů větrných elektráren. Nejedná se tedy o orientační metodické parametry nebo doporučující podmínky, ale o závazné limity, jejichž nesplnění automaticky vede k nemožnosti povolení záměru. Takový přístup, jak již shora uvádíme, je podle našeho názoru v rozporu se samotnou podstatou akceleračních oblastí podle RED III. Pokud totiž akcelerační oblast neumožňuje individuální posouzení konkrétní situace, neumožňuje přiměřené vyvažování veřejných zájmů v konkrétním případě a současně zavádí plošné technické limity bez dostatečného variantního odůvodnění, pak se z nástroje určeného k urychlení rozvoje OZE stává nový mechanismus jejich omezení.

Návrh současně nevytváří dostatečně předvídatelné a stabilní prostředí ani pro projekty nacházející se v pokročilé fázi přípravy nebo připravované modernizace. Za problematické považujeme nedostatečné zohlednění principu právní jistoty a legitimního očekávání u projektů nacházejících se v procesu EIA nebo v pokročilé fázi projektové přípravy. Návrh Z2 ÚRP může v některých případech vytvářet nové regulatorní bariéry pro projekty připravované podle dosavadních pravidel a současně vytvářet významnou regulatorní nejistotu pro investory i dotčené obce.

Současně upozorňujeme, že § 11 odst. 2 ZOZE umožňuje stanovovat podmínky a zmírňující opatření pouze v rozsahu nezbytném k vyloučení nebo zmírnění konkrétních identifikovaných dopadů na životní prostředí a veřejné zdraví. Řada navržených plošných technických a provozních omezení však tomuto požadavku podle našeho názoru neodpovídá, v řadě případů jsou navzájem duplicitní a zjevně obecně stanovené. Proto máme za to, že takový přístup je v rozporu s legislativou EU i přímo s citovaným ustanovením zákona.

Pokud současná právní úprava podle výkladu Ministerstva pro místní rozvoj skutečně neumožňuje individuální posouzení konkrétních případů a odůvodněné překročení stanovených podmínek a kompenzačních opatření pro povolení a provoz záměrů, považujeme za nezbytné buď upravit navržené limity a podmínky tak, aby měly doporučující nebo orientační charakter, nebo akcelerační oblasti pro větrnou energetiku v této podobě nyní nevyhlašovat, a to do doby odpovídající legislativní změny umožňující individuální posouzení a odůvodněné překročení stanovených limitů v konkrétních případech. Stejně tak navrhuje legislativní úpravu nebo jasný závazný výklad, že nesplnění jakékoliv podmínky pro akcelerační oblast (FVE/VTE) nemůže blokovat možnost standardního povolovacího procesu záměru dle Stavebního zákona.

V opačném případě hrozí, že akcelerační oblasti nebudou schopny plnit svůj deklarovaný účel podle RED III a povedou naopak k omezení rozvoje OZE v České republice.

2. Výškové limity

Připomínka:

Navrhujeme zrušení výškových limitů, případně jejich requalifikaci povinného dodržování na doporučené hodnoty, tzn umožnit jejich překročení/nedodržení v případech vydání kladného stanoviska v následném procesu individuálního posouzení.

Odůvodnění:

Navrhovaná podoba Z2 ÚRP vytváří v části akceleračních oblastí pro větrnou energetiku významný rozpor mezi deklarovaným cílem urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie a faktickými podmínkami, které jsou pro realizaci těchto zdrojů v návrhu stanoveny. Přestože je materiál prezentován jako implementace požadavků evropské legislativy na zrychlení povolování obnovitelných zdrojů energie (OZE), zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (RED III), dochází v řadě případů naopak k zavedení restriktivních podmínek.

Směrnice RED III výslovně stanoví, že plánování, výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z OZE, včetně související infrastruktury a repoweringu, představují činnosti v převažujícím veřejném zájmu a sloužící veřejnému zdraví a bezpečnosti. Evropská legislativa tak jednoznačně předpokládá, že při posuzování a nastavování podmínek pro rozvoj OZE musí být zohledněn význam těchto projektů pro energetickou bezpečnost, ochranu klimatu a stabilitu dodávek energie. Dále princip vymezení akceleračních oblastí podle RED III současně vychází z principu proporcionality. Pokud evropská legislativa výslovně označuje rozvoj OZE za převažující veřejný zájem a současně požaduje vymezení území zvláště vhodných pro jejich urychlený rozvoj, musí být podmínky stanovené pro využití těchto území přiměřené sledovaným cílům a nesmí fakticky znemožnit naplnění účelu, pro který jsou akcelerační oblasti vymežovány.

Navržené plošné technické limity a další restrikce obsažené ve Změně č. 2 ÚRP však tento princip dostatečně nereflektují a v řadě případů mohou vést k faktickému omezení nebo znemožnění realizace projektů i v územích, která mají být podle principů RED III pro rozvoj OZE prioritně určena.

Evropská komise ve sdělení AccelerateEU – Energy Union výslovně uvádí, že urychlení rozvoje domácích obnovitelných zdrojů energie představuje nezbytný předpoklad energetické bezpečnosti Evropské unie, snižování závislosti na dovozu fosilních paliv, stability cen energie a konkurenceschopnosti evropského hospodářství. Dokument současně zdůrazňuje, že rozvoj domácích čistých zdrojů energie již není pouze otázkou klimatické politiky, ale i otázkou bezpečnosti a hospodářské stability Evropské unie. V tomto kontextu je nezbytné, aby akcelerační oblasti skutečně umožňovaly efektivní rozvoj moderních technologií OZE a nebyly zatíženy podmínkami, které jejich reálnou využitelnost zásadně omezují.

Za zásadní problém považujeme skutečnost, že návrh Z2 ÚRP vytváří vnitřní rozpor mezi deklarovaným instalovaným výkonem jednotlivých akceleračních oblastí pro větrnou energetiku (AOV) a podmínkami, které mají být v těchto oblastech závazně uplatněny. Odůvodnění jednotlivých AOV pracuje

s předpokládaným instalovaným výkonem vycházejícím z odhadovaného počtu větrných elektráren, jejich rozestupů a technologických parametrů. Současně však návrh stanovuje plošné výškové limity a další omezující podmínky, které reálnou využitelnost těchto území významně snižují (tato skutečnost nebyla předkladateli rozporována na Veřejném projednávání, které se uskutečnilo dne 15. května 2026).

Z analýzy návrhu vyplývá, že:

- u 17 AOV je navržen maximální výškový limit 185 m,
- u 29 AOV limit 200 m,
- u jedné AOV limit 220 a jedné AOV 160 m,
- pouze u části oblastí je umožněna výška 250 m (32 AOV).

Tyto limity přitom v řadě případů neodpovídají parametrům současných komerčně využívaných technologií pevninských větrných elektráren. Moderní technologie běžně dosahují celkových výšek přibližně 220–250 m, nejlepší a nejefektivnější větrné elektrárny největších evropských výrobců dokonce nad 260 m (Nordex 266,5m; Enercon 262,5 m; Vestas 285 m; Siemens Gamesa 270 m). Přičemž právě vyšší stožáry a větší průměry rotorů představují klíčový předpoklad efektivního využití větrného potenciálu v podmínkách České republiky a střední Evropy, tedy dosažení většího množství vyrobené elektřiny při menším počtu větrných elektráren. Omezení výšky proto nevede pouze ke snížení výkonu jednotlivých zařízení, ale i ke zhoršení kapacitního faktoru, ekonomiky projektů a stability výroby elektřiny.

Navržené výškové limity současně fakticky zvýhodňují starší nebo méně efektivní technologie, a naopak znevýhodňují moderní turbíny s vyššími stožáry a většími rotory s nižšími otáčkami, které jsou optimalizovány pro podmínky vnitrozemských lokalit s nižší intenzitou větru. Návrh tak ve svém důsledku působí proti technologickému vývoji větrné energetiky a omezuje využití technologií umožňujících vyšší výrobu elektřiny při nižším počtu zařízení.

Nejmodernější největší technologie mají oproti starším středním technologiím pozitivní vliv na životní prostředí. Omezení maximální výšky VTE tak nepovede ke snížení dopadů na území, ale naopak k jejich zvýšení. Nižší a méně efektivní technologie vyžadují pro dosažení stejného instalovaného výkonu větší počet zařízení a větší plošné nároky na území, včetně související infrastruktury, jako jsou přístupové komunikace, zpevněné plochy nebo kabelové trasy. Vyšší počet zařízení může současně znamenat vyšší počet zdrojů hluku, větší kumulativní vizuální zátěž území a potenciálně i vyšší riziko střetů s ptáky a netopýry. Navržené limity tak mohou paradoxně vést k vyšším kumulativním zásahům do krajiny a okolního prostředí při nižším energetickém přínosu.

SEA ani odůvodnění návrhu současně neobsahují variantní vyhodnocení různých výškových scénářů větrných elektráren ani posouzení, zda by využití vyšších a technologicky efektivnějších zařízení nemohlo při nižším počtu turbín vést ke srovnatelným nebo nižším kumulativním dopadům na území. Z dokumentace není zřejmé, proč byly pro jednotlivé AOV zvoleny právě konkrétní maximální výškové limity ani zda byly vyhodnoceny environmentální, technické a energetické důsledky alternativních variant. Návrh ani SEA tak dostatečně neprokazují proporcionalitu navržených výškových omezení ve vztahu k deklarovaným cílům ochrany území a současně k požadavku efektivního rozvoje obnovitelných zdrojů energie. Proces přípravy AO, resp. transpozice zrychlení povolování byl příležitostí pro vyhodnocení možnosti eliminace omezení rozvoje, například v důsledku plošného transparentního přístupu k ochraně

krajinného rázu, nebo kolize s předměty zájmu z důvodu obrany a možnosti přehodnocení přístupů či technických řešení v souvislosti s geopolitickou situací i technickými možnostmi jak zařízení obrany státu, tak samotných OZE/VTE. Opakovaně jsem tato témata nejen v rámci přípravy legislativy pro vymezování AO, resp. ZOZE navrhovali.

Současně návrh obsahuje další podmínky, které mohou využitelnost AOV dále snižovat. Jedná se zejména o požadavky na posouzení kumulativních hlukových vlivů včetně navrhovaných změn zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů viz pozměňovací návrh 1088 ke [sněmovnímu tisku č. 67](#). Návrh tak vytváří situaci, kdy deklarovaný výkon AOV nemusí být při reálné aplikaci stanovených podmínek dosažitelný.

Návrh ani SEA současně dostatečně neprokazují, jakým způsobem byly do deklarovaných instalovaných výkonů jednotlivých AOV promítnuty všechny navržené podmínky a omezení, zejména plošné výškové limity, podmínky související s hlukem, krajinným rázem, biologickými opatřeními nebo provozními omezeními. Přestože dokumentace obecně popisuje metodický postup stanovení předpokládaného výkonu AOV, není z ní přezkoumatelné, zda deklarovaný energetický přínos jednotlivých oblastí odpovídá reálné využitelnému potenciálu území při aplikaci všech navržených restrikcí, v některých případech může jít o nadhodnocený a v jiných o podhodnocený předpoklad (FVE, VTE).

Vyhodnocení vlivů Z2 ÚRP na Životní prostředí (SEA) přitom samo identifikuje velmi silnou vazbu Z2 ÚRP na směrnici RED III, Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu a Politiku územního rozvoje ČR a současně silnou vazbu na další strategické dokumenty v oblasti energetiky a klimatu na národní i evropské úrovni. Návrh Změny č. 2 ÚRP současně pracuje s deklarovaným instalovaným výkonem jednotlivých AOV a s jejich předpokládaným příspěvkem k rozvoji OZE. Z dokumentů (SEA, odůvodnění) je však zřejmé, že tyto výkonové předpoklady nebyly vyhodnoceny při zohlednění všech navržených omezení, zejména plošných výškových limitů, podmínek vyplývajících z hlukových požadavků a dalších restrikcí, které mohou významně ovlivnit reálnou využitelnost území. Návrh ani jeho odůvodnění tak dostatečně neprokazují, že při navržených podmínkách bude možné deklarovaného instalovaného výkonu skutečně dosáhnout a naplnit cíle strategických dokumentů, na které SEA výslovně odkazuje.

Navržené limity současně významně komplikují nebo znemožňují modernizaci stávajících lokalit větrných elektráren formou repoweringu. Právě repowering přitom představuje z hlediska ochrany území a veřejných zájmů jednu z nejvhodnějších forem rozvoje větrné energetiky, protože umožňuje využití existujících lokalit, připojení a infrastruktury při současném snížení počtu zařízení a zvýšení energetické efektivity výroby. Návrh Z2 ÚRP však v některých případech vytváří podmínky, které realizaci repoweringu fakticky vylučují, nebo přinejmenším zásadně omezují. Řada lokalit se stávajícími nebo historicky prověřenými projekty je nově zatížena plošnými výškovými limity a dalšími technickými podmínkami, které mohou významně omezit nebo prakticky zablokovat modernizaci stávajících zařízení. Takový přístup není v souladu s cíli směrnice RED III, která v čl. 16c výslovně požaduje zjednodušení a urychlení povolovacích procesů pro modernizaci zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie. Současně bod 38 odůvodnění (preambule) směrnice RED III zdůrazňuje význam repoweringu jako nástroje rychlého navyšování výroby energie z OZE při efektivním využití již energeticky využívaných lokalit a existující infrastruktury a při omezení nových územních zásahů. Navržené restriktce však mohou vést k opačnému efektu, kdy právě

lokality nejvhodnější pro další rozvoj větrné energetiky nebudou z technického ani ekonomického hlediska reálně neefektivněji nebo dokonce vůbec využitelné.

Za problematické považujeme rovněž skutečnost, že návrh nereflektuje stav aktuálně připravovaných nových projektů větrných elektráren nebo modernizace stávajících, včetně projektů nacházejících se v procesu EIA. Analýza překryvu AOV s aktuální projekty v procesu EIA identifikovala několik případů, kdy jsou projekty připravovány s parametry odpovídajícími současnému technologickému standardu, avšak návrh Z2 ÚRP pro lokality, kde se projekty nacházejí, stanovuje výrazně nižší limity. Navržené restriktce tak mohou vést k situaci, kdy budou projekty již prověřované v rámci povolovacích procesů nebo několikaletým provozem a připravované na základě současných technologických parametrů fakticky nerealizovatelné nebo ekonomicky neefektivní. Takový přístup je v rozporu s cílem směrnice RED III viz výše.

3. Plošné vypínání při orbě/sklizni + 5 dnů v okruhu 1000 m

Připomínka:

Požadujeme nahradit plošné vypínání VTE při orbě a sklizni a po pěti dnech v okruhu 1000 m režimem rizikově řízeného vypínání, založeného na detekci rizikových druhů, aktuální aktivitě ptáků a meteorologických podmínkách. Předkladatel neodůvodnil, proč nelze použít méně omezující opatření, přestože zahraniční studie dokládají vysokou účinnost selektivního vypínání při velmi nízké ztrátě výroby. Takové opatření by mělo být zavedeno pouze na základě individuálního posouzení a nejlépe monitoringu po uvedení do provozu.

Odůvodnění:

V ÚO se opakovaně ukládá vypnutí VTE ve dnech orby a sklizně a po pět následujících dnů na pozemcích do 1000 m od stožáru. Tento limit je sice odůvodněn ochranou ptáků přitahovaných polními pracemi, ale v analyzovaných odůvodněních chybí kvantifikace: proč právě 1000 m, proč právě 5 dnů, pro které druhy, za jakých meteorologických podmínek a zda se má vypínat vždy, nebo jen při reálném výskytu rizikových druhů. Např. je uvedeno plošné vypínání kvůli ptákům přilákaným orbou/sklizní, ale bez prahové podmínky reálného výskytu.

Zahraniční praxe jde jiným směrem: selektivní a dynamické vypínání. U supů bělohavých ve Španělsku studie z roku 2022 uvádí, že selektivní zastavování turbín snížilo mortalitu o více než 92 % při ztrátě výroby pod 0,51 %. Starší španělská studie de Lucas et al. k supům v jižním Španělsku uvádí, že selektivní zastavování turbín s nejvyšší mortalitou snížilo dopady na ptáky při roční ztrátě výroby jen 0,07 %.

ÚO volí paušální časoprostorové vypínání, ačkoli existuje doložená praxe selektivního vypínání podle skutečného rizika. Slabinou ÚO je absence porovnání variant mitigace: plošné vypínání vs. shutdown-on-demand. To lze napadnout jako nepřiměřené a nedostatečně odůvodněné.

4. Detekční systémy

Připomínka:

Požadujeme upravit podmínku 3.2 jednotlivých územních opatření tak, aby požadavek na instalaci detekčních, odpuzovacích nebo automatických systémů nebyl stanovován plošně, ale pouze v případech,

kdy potřeba takového opatření vyplývá z konkrétně identifikovaného rizika konkrétního projektu, zejména z biologického posouzení, SEA, navazujícího odborného hodnocení vč. případně EIA nebo výsledků monitoringu, nebo na základě monitoringu po uvedení do provozu.

Odůvodnění:

Za problematické považujeme plošné ukládání povinnosti instalace detekčních nebo odpuzovacích systémů v rámci podmínky 3.2 bez dostatečného odůvodnění jejich potřeby pro konkrétní akcelerační oblast. Z analýzy územních opatření vyplývá, že požadavek na využití detekčních nebo odpuzovacích systémů pro ptáky je stanoven téměř plošně, a to i v případech, kdy SEA ani odůvodnění konkrétní AOV neidentifikují zvýšené riziko kolizí nebo výskyt zvláště citlivých druhů, který by takové opatření jednoznačně vyžadoval.

Takto formulované podmínky mohou mít významné ekonomické dopady na realizaci projektů větrných elektráren. Detekční a odpuzovací systémy představují technologicky i provozně nákladná opatření, jejichž dopady nejsou zanedbatelné zejména u projektů s menším počtem zařízení nebo v lokalitách s nižší ekonomickou výnosností. Praxe ukazuje, že právě s ohledem na výše uvedené nesměřujeme k jejich plošnému využívání, natož automatickému požadování. V případě pokročilých systémů automatické detekce a omezení kolizí ptáků se podle veřejně dostupných údajů investiční náklady pohybují minimálně v řádu stovek tisíc USD za projekt, přičemž další významné náklady vznikají v souvislosti s údržbou, servisem, monitoringem a provozními omezeními výroby elektřiny. Vedle pořizovacích nákladů je přitom nutné zohlednit také zvýšené provozní náklady, ztrátu výroby elektřiny v důsledku automatického omezování provozu a celkové dopady na ekonomiku projektu. Obdobně i u opatření pro netopýry se jedná o specializované ultrazvukové systémy instalované na gondoly nebo listy rotorů, jejichž využití je spojeno s dodatečnými investičními a provozními náklady.

Plošné ukládání těchto opatření bez vazby na konkrétní identifikované riziko je problematické i z hlediska principu proporcionality. Pokud SEA a biologická posouzení vycházejí z toho, že při vymezení AOV již byly vyloučeny lokality s nejvyšší citlivostí a že podmínky mají odpovídat konkrétním rizikům daného území, není odůvodněné automaticky požadovat ekonomicky a provozně významná opatření ve většině AOV bez rozdílu. Takový přístup může vést k nepřiměřenému zvýšení nákladů projektů, omezení jejich realizovatelnosti a snížení reálné využitelnosti akceleračních oblastí, aniž by byl prokázán odpovídající environmentální přínos.

Současně považujeme za vnitřně rozporné, že návrh v řadě AOV současně požaduje monitoring mortality nebo aktivity ptáků a netopýrů s následným případným uložením kompenzačních technických či provozních opatření a zároveň již předem plošně ukládá povinnost instalace detekčních, odpuzovacích, automatických shutdown systémů, nebo již zmiňované povinné vypínání. Pokud má monitoring sloužit ke zjištění skutečné míry rizika v konkrétní lokalitě a k následnému nastavení přiměřených mitigačních opatření, není zřejmé, proč jsou technicky i ekonomicky významná opatření ukládána plošně již předem bez vazby na výsledky tohoto monitoringu.

Takový přístup oslabuje samotný význam monitoringu jako nástroje individualizovaného vyhodnocení rizik a současně vede k ukládání preventivních technických opatření i v případech, kdy konkrétní zvýšené riziko nemusí být v dané lokalitě vůbec potvrzeno. Návrh ani SEA přitom nevysvětlují, proč nebyl zvolen již

využívaný postup založený na postupné aplikaci opatření podle skutečně zjištěného rizika, který je současně využíván i v části opatření pro netopýry.

Závěrem uvádíme, že návrh, odůvodnění ani SEA neobsahují vyhodnocení ekonomických dopadů plošně ukládaných technických opatření na realizovatelnost projektů ani posouzení jejich proporcionality ve vztahu ke konkrétním environmentálním rizikům jednotlivých AOV.

5. Nedostatečné zohlednění připravovaných nových projektů nebo projektů modernizace stávajících

Připomínka:

Požadujeme doplnit návrh Z2 ÚRP, její odůvodnění a SEA, respektive relevantní AOV o vyhodnocení vztahu navržených AOV k aktuálně připravovaným projektům větrných elektráren, zejména projektům nacházejícím se v procesu EIA nebo v pokročilé fázi projektové přípravy, a současně k lokalitám se stávajícími nebo historicky provozovanými větrnými elektrárnami vhodnými pro budoucí modernizaci (repowering).

Požadujeme následně upravit hranice AOV nebo jejich podmínky tak, aby nedocházelo k vytváření nových regulačních bariér pro projekty připravované podle dosavadních pravidel a současných technologických parametrů ani pro budoucí modernizaci stávajících lokalit větrných elektráren. Současně požadujeme zahrnutí stávajících a historicky využívaných lokalit větrných elektráren do AOV, případně pro tyto lokality stanovit odlišný režim podmínek reflektující jejich již prokázanou vhodnost pro využití větrné energie.

Odůvodnění:

Z návrhu Z2 ÚRP, jednotlivých územních opatření ani SEA není dostatečně zřejmé, jakým způsobem byly při nastavování podmínek akceleračních oblastí zohledněny aktuálně připravované projekty větrných elektráren. SEA i odůvodnění jednotlivých AOV pracují obecně s hodnocením kumulativních vlivů v území, avšak neobsahují konkrétní vyhodnocení vztahu navržených podmínek AOV k projektům nacházejícím se v procesu EIA nebo v jiné fázi povolovací přípravy.

Dokumentace současně nevyhodnocuje, zda nově zaváděné podmínky, zejména plošné výškové limity, požadavky související s hlukem, krajinným rázem, biologickými vlivy nebo provozními omezeními, nemohou ve svém souhrnu vytvořit novou regulační bariéru pro projekty připravované podle dosavadních pravidel a parametrů současných technologií. V praxi tak může nastat situace, kdy projekt již prochází procesem EIA, disponuje rozpracovanými odbornými podklady a je navržen podle současných technologických standardů, avšak následně bude nucen nově prokazovat splnění dodatečných podmínek AOV nebo bude negativně ovlivněn novým posuzováním kumulativních vlivů v území. Takový postup může vést nejen k významnému prodloužení přípravy projektů, ale i k jejich technické nebo ekonomické nerealizovatelnosti.

Za nezbytné proto považujeme doplnění jasného mechanismu koordinace akceleračních oblastí s aktuálně připravovanými projekty a vyhodnocení dopadů nově zaváděných podmínek AOV na projekty již procházející povolovacími procesy tak, aby byla zachována právní a regulační předvídatelnost a aby akcelerační oblasti skutečně plnily svůj deklarovaný účel urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie. Řešením může být i akceptace návrhu viz bod 1. těchto připomínek.

Nedostatečně je současně zohledněna otázka budoucí modernizace stávajících větrných elektráren (repoweringu). Návrh Z2 ÚRP ani SEA neobsahují vyhodnocení vztahu navržených akceleračních oblastí ke stávajícím nebo historicky využívaným lokalitám větrné energetiky, přestože právě tyto lokality představují z hlediska územních, technických i environmentálních aspektů jedny z nevhodnějších míst pro další rozvoj výroby energie z větru.

V řadě případů se jedná o území, kde, již byly v minulosti posouzeny a ověřeny dopady větrných elektráren na životní prostředí, krajinný ráz, hlukovou situaci i další chráněné zájmy a kde současně existuje související infrastruktura nebo zkušenost místních samospráv s provozem těchto zařízení. Přesto návrh neřeší, zda nově zaváděné podmínky AOV nebudou právě v těchto lokalitách představovat překážku pro budoucí modernizaci zařízení nebo náhradu starších technologií novými a efektivnějšími.

To je problematické zejména ve vztahu k navrženým výškovým limitům. Současný technologický vývoj větrné energetiky směřuje k vyšším stožárům, větším rotorům a vyšší efektivitě výroby při nižším počtu zařízení. Modernizace stávajících lokalit proto zpravidla vyžaduje využití parametrů přesahujících technické charakteristiky původních elektráren. Pokud budou stávající nebo historicky využívané lokality nově zatíženy plošnými výškovými limity nebo dalšími restrikcemi bez možnosti individuálního posouzení, může dojít k faktickému zablokování repoweringu i v územích, která jsou z hlediska větrné energetiky dlouhodobě prověřená a vhodná.

Takový přístup není v souladu s cíli směrnice RED III, která považuje repowering za jeden z hlavních nástrojů rychlého navyšování výroby energie z obnovitelných zdrojů při omezení nových zásahů do území. RED III výslovně předpokládá zjednodušování a urychlování povolovacích procesů pro modernizaci stávajících zařízení a vychází z předpokladu, že využívání již energeticky využívaných lokalit představuje efektivní způsob rozvoje obnovitelných zdrojů energie.

Za vhodné proto považujeme, aby byly stávající a historicky využívané lokality větrných elektráren při vymezování akceleračních oblastí samostatně vyhodnoceny a aby pro ně byl vytvořen režim podporující jejich budoucí modernizaci. V opačném případě hrozí, že návrh Z2 ÚRP bude v rozporu s cíli RED III nejen komplikovat přípravu nových projektů, ale současně omezí i modernizaci lokalit, které již byly pro využití větrné energie v minulosti ověřeny a využívány.

Štěpán Chalupa
předseda Komory obnovitelných zdrojů energie
místopředseda, Česká společnost pro větrnou energii